



Dergi ana sayfası: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pausbed>

Araştırma Makalesi

Atıf Bilgisi: Salğar, H. (2026). İlahi imparatorluktan sembolik Japon imparatoruna geçişe bir direniş: *Jimmu tennō jitsuzai ron*. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 75, 158- 175. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1712756> /<https://izlik.org/JA64YB95XZ>

İLAHİ İMPARATORLUKTAN SEMBOLİK JAPON İMPARATORUNA GEÇİŞE BİR DİRENİŞ: *JIMMU TENNŌ JITSUZAI RON*

Habibe SALĞAR

¹Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Japon Dili ve Edebiyatı Bölümü, habibesalgar@selcuk.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-4393-9101>

Öz

Bu çalışmada, II. Dünya Savaşı sonrası Japon imparatorluk geleneğinin mitolojik olarak yeniden kurgulanmasına bir tepki örneği olarak Fusao Hayashi'nin *Jimmu Tennō Jitsuzai Ron* (1961) adlı eseri incelenmektedir. Eserin tematik yapısı, söylem örüntüleri ve ideolojik vurguları nitel içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Eser, gelenekçi argümanlarla Japonya'nın ilk İmparatoru Jimmu'nun varlığına dair kanıtlar sunar. İşgal döneminde SCAP, Japonya'da devlet tarafından resmi olarak belirlenen devlet Şintoizmi'ni kaldırma kararı almıştır. Devlet söyleminde imparatorluk soyu ve onun ilahi kökenleri ile ilgili aşırı milliyetçi iddiaların varlığı gibi çeşitli faktörler, SCAP'ı bu ideolojik aygıtı ortadan kaldırmaya ve din özgürlüğü ilkesini uygulamaya yöneltmiştir. SCAP ilk İmparator Jimmu'ya doğrudan atıfta bulunmasa da bu muhtıra ilk imparatorun varlığının mitsel anlatı olduğuna dair Japonya'da tartışmalara da yol açmıştır. Dolayısıyla *Jimmu Tennō Jitsuzai Ron*, yalnızca Japon imparatorluk kurumunun tarihsel dayanaklarına dair kanıtlar sunan bir inceleme değil, aynı zamanda imparatorluk geleneğinin devamlılığını savunan ideolojik bir araç işlevi görmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fusao Hayashi, Japonya'da imparatorluk geleneği, İmparator Jimmu, *Jimmu Tennō Jitsuzai Ron*, *Tenkō*.

A RESISTANCE TO THE TRANSITION FROM THE DIVINE EMPIRE TO THE SYMBOLIC JAPANESE EMPEROR: *JIMMU TENNŌ JITSUZAI RON*

Abstract

This study examines Fusao Hayashi's *Jimmu Tennō Jitsuzai Ron* (1961) as an example of a reaction to the mythological reconstruction of the Japanese Imperial tradition in the post–World War II period. The thematic structure, discourse patterns, and ideological emphases of the work are evaluated through qualitative content analysis. The book presents evidence for the existence of Japan's first Emperor Jimmu using traditionalist arguments. During the occupation period, SCAP decided to abolish State Shinto, which had been officially sanctioned by the government in Japan. Several factors—such as the presence of ultra-nationalist claims within the state discourse concerning the imperial lineage and its divine origins—motivated SCAP to dismantle this ideological apparatus and to enforce the principle of religious freedom. Although SCAP did not directly refer to Emperor Jimmu, this memorandum also sparked debates in Japan about the mythical nature of the first emperor's existence. Therefore, *Jimmu Tennō Jitsuzai Ron* functions not only as a study providing evidence for the historical foundations of the Japanese imperial institution but also as an ideological tool advocating the continuity of the imperial tradition.

Keywords: Fusao Hayashi, Imperial tradition in Japan, *Emperor Jimmu*, *Jimmu Tenno Jitsuzai Ron*, *Tenkō*.

Yayımlanan makalenin telif hakkı, CC BY 4.0 lisansı kapsamında yazara aittir. Bu lisansın bir kopyasını görmek için şu adresi ziyaret ediniz: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

1. GİRİŞ

Fusao Hayashi'nin ilk kez 1961 yılında yayımlanan ve "İmparator Jimmu'nun Gerçekte Var Olduğu Savi" anlamına gelen *Jimmu Tennō Jitsuzai Ron* [神武天皇実在論]¹ adlı eseri, II. Dünya Savaşı sonrası dönemde Japonya'da değişime uğrayan imparatorluk yapısını geleneksel inanç sistemine dayalı bir çerçevede yeniden yorumlamayı amaçlayan önemli bir kaynak olarak karşımıza çıkar. Eser, yalnızca imparatorluk kurumunun kutsal olduğunu geleneksel temellere dayandırma çabasıyla değil, aynı zamanda Japon halkının kökenlerine ilişkin üzerinde pek de durulmayan çeşitli tarihi belgelere yer vermesi bakımından da dikkate değerdir. Bu bağlamda metin ulusal kimlik, imparatorluk yapısı ve tarih bilinci gibi savaş sonrası Japon düşün dünyasında ortaya çıkan tartışmalara ışık tutmaktadır.

Esasında yazar olarak bilinen Fusao Hayashi [林 房雄] (1903- 1975), aynı zamanda önemli bir edebiyat eleştirmenidir. Savaştan sonra birçok siyasi eleştiri ve tarih teorisini irdelemek için kişisel deneyimlerini kullanmıştır. Bu çalışmada Japon imparatorluk kurumunun ilk imparatoru olduğuna inanılan *İmparator Jimmu'nun* [神武天皇, *Jimmu Tennō*] gerçekte yaşayıp yaşamadığı ile ilgili savaş sonrası dönemde başlayan tartışmalarda Hayashi'nin Jimmu'nun varlığını kanıtlamaya dair araştırmaları ve bu tartışmalara yönelik tutumuna yer verilmiştir. Bu tartışmalarda Hayashi, Amerikan İşgal Kuvvetleri'nin etkisiyle Japon imparatorluk algısındaki değişime yönelik olarak tepkisini ortaya koyar.

Japonya'da II. Dünya Savaşı sonrası yıllarda imparatorun ilahiliği kabul gören bir fikir olmaktan çıkmıştır. ABD işgali altında (1945 – 1952) Müttefik Kuvvetler Yüksek Komutanlığı SCAP (Supreme Commander for the Allied Powers), 15 Aralık 1945 tarihinde Japon Hükümeti'ne gönderdiği muhtıra ile (Scapin-448) Japon halkı devlet tarafından resmi olarak belirlenen bir dine, tarikata inanma ya da inandığını iddia etme zorunluluğundan doğrudan veya dolaylı olarak kurtarılmıştır. Ayrıca Shōwa imparatorunun kendini bir insan olarak ilan etmesi ile savaştan sonraki Japonya'da imparatorun konumu artık bir "ilah" olarak değil, "insan" olan bir imparator olarak kabul edilmiştir (Zhong, 2024, s. 3). "*Kojiki*'ye göre Jimmu ilk imparatordu" (Griffis, 2006, s. 27) ancak bu tarihi kaynağın efsanevi imparatorun gerçekliğini yansıtmayı yansıtmadığı ile ilgili şüphelerin Amerikan İşgal yönetiminin müdahalesi ile artması özellikle imparatorluk geleneğine dair tartışmaları körüklemiştir (Hayashi, 2020). Bu durum imparatorluk sistemine bağlı entelektüel çevreyi rahatsız etmiştir. Bu isimlerden biri bir dönem solcu kesime yakın olan ancak daha sonra bu eğilimden uzaklaşan Fusao Hayashi'dir.

Hayashi, Japon edebiyatında solcu yazarlar cephesinden ayrılmasıyla tanınan ünlü yazarlardan biridir. Bu yazarlar için kullanılan, Japonca *tenkō* [転向] terimi kelimenin tam manasıyla "yön değiştirmek", "dönüşüm" ya da "değişim" anlamına gelmektedir. Bu çalışmada *tenkō* terimi için "düşünsel dönüşüm" ifadesi kullanılacaktır. Hayashi, hapis hayatının ardından bu düşünsel dönüşüm hareketi ile Marksist eğilimlerden uzaklaşırken, imparatora sadakat, milliyetçilik gibi sağ kesimin yakın olduğu konulara yoğunlaşmıştır.

"Fusao Hayashi yazar kimliğiyle tanınmasına rağmen bu tarihsel araştırmayı niçin yapma gereği duydu?" sorusu makalenin temel problemidir. Yazar, savaş sonrası dönemde Japon imparatorluk geleneğine dair kavramsal değişim eğilimlerine karşı adeta bir tepki olarak bu geleneğin başlangıcına dair delilleri ortaya koymaya çalışır.

Hayashi'nin *Jimmu Tennō Jitsuzai Ron* adlı bu eseri, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan nitel içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bu teknik, metin/söylem içeriğinde yer alan temel bileşenleri saptama, sınıflandırma ve yorumlama amacı ile kullanılan sistemli, metodolojik ve nesnel bir yöntemdir (Alanka, 2024, s. 69). Eserin tematik yapısı, söylem örüntüleri ve ideolojik vurguları savaş sonrası Japon tarih yazımı ve siyasi atmosfer bağlamında değerlendirilmiştir. Bu yöntem aracılığıyla, yazarın metinde

¹Bu çalışmada Hayashi Fusao'nun 2020 yılı yorumlu baskısı temel alınmıştır.

ortaya koyduğu tarihsel anlatı, ulusal kimlik, imparatorluk ideolojisi gibi temel kavramların yanı sıra tarihi dokümanlarla ilişkilendirilerek çözümlenmiştir.

İkinci bölüm olan “II. Dünya Savaşı Sonrası Değiştirilen İmparatorluk Algısı: Tanrısallıktan Sembolik İmparator’a” başlığı altında savaşın ardından Japon imparatorluk geleneğine SCAP’in müdahalesi, politik uygulamaların etkisiyle Japon imparatorluk geleneğindeki değişim süreci incelenmiştir. Devamındaki “Fusao Hayashi ve (Sol) İdeolojiden Ayrılışı (*Tenkō*)” bölümünde yazarın sol eğilimden uzaklaşması ile ilgili bazı önemli bilgiler verilmiştir. “Hayashi’nin Söyleminde “İmparatorluğa Sadakat” ve “Ulus” Edebiyatı” başlığı altında yazarın Marksist eğilimden uzaklaşarak Japon kültürel ve tarihsel geleneğine yakın duruşunun ilk izleri olarak Japon imparatorluk kurumu ve ulus edebiyatı ilişkisine dair analizleri bulunur. Beşinci bölümde ise ilk İmparator Jimmu ile ilgili tarihsel verilerle *Jimmu Tennō Jitsuzai Ron* eseri ile ilgili bulgulara yer verilmiş, devamında *Fuji Antik Belgeleri*, *Antik Tarih Belgeleri* ve *Tanrısız İmparatorların Kayıtları* gibi üzerinde pek de kapsamlı araştırma yapılmamış tarihsel kaynaklar üzerine yazarın değerlendirmeleri yer almaktadır. Altıncı bölüm olan “Savaş Sonrası Dönemde İmparator Jimmu ile İlgili Tartışmalar”, Dr. Sōkichi Tsuda’nın çalışmaları ile savaş sonrası dönemde açılan Tsuda okulu arasındaki ayrışma ve tartışma ortamına yazarın görüşleri aracılığıyla dikkat çekmektedir. Sonuç bölümünde genel değerlendirme yapılmıştır.

Bu çalışmada, II. Dünya Savaşı sonrası süreçte, ilk Japon imparatoru Jimmu’nun mitolojik bir anlatıya indirgenmesine karşı Fusao Hayashi’nin eserinde karşıt argüman olarak sunduğu veriler nitel içerik analiziyle incelenmektedir. Bu bağlamda makale, savaş sonrası süreçteki Japon imparatorluk algısına Fusao Hayashi’nin perspektifinden yer vermektedir. Yazarın Japonya’nın ilk imparatorunun tarihsel olarak var olduğu iddiasına ilişkin sunduğu olası deliller ile imparatorluk geleneğinin ideolojik işlevini ortaya çıkarmaya çalıştığına işaret edilmektedir.

2. II. DÜNYA SAVAŞI SONRASI DEĞİŞTİRİLEN İMPARATORLUK ALGISI: TANRISALLIKTAN SEMBOLİK İMPARATOR’A

1889 yılında yürürlüğe giren Meiji Anayasasına göre imparator devlet başkanı, ordu ve donanmanın başkomutanı olarak muazzam bir siyasi ve askeri güçle donatılmıştır. Ayrıca Güneş Tanrıçası Amaterasu Ōmikami’nin doğrudan soyundan gelen biri olarak imparatora en yüksek dini otorite verilmiştir. Bu nedenle birçok Japon için imparatorun ilahi bir yanı olmuştur (Large ve Komatsu, 2001: 93). Meiji Anayasası’nın [明治憲法, *Meiji kenpō*] 1. maddesinde geçen 「大日本帝国ハ万世一系ノ天皇之ヲ統治ス, *dai Nippon teikoku wa bansei ikkei no tennō kore wo tōchi su*」 “Japon İmparatorluğu, nesillerdir devam eden ve tek bir soydan gelen Japon İmparator’u tarafından yönetilir” hükmünü içerirken, 4. Maddesi ayrıca 「天皇ハ国ノ元首ニシテ統治権ヲ総攬シ此ノ憲法ノ条規ニ依リ之ヲ行フ, *tennō wa kuni no genshu ni shite tōchiken wo sōran shi kono kenpō no jōki ni yori kore o okona(fu)*」 “İmparator devletin başıdır ve bu Anayasa hükümlerine uygun olarak kullandığı egemen güce sahiptir” hükmünü içeren imparatorun mutlak egemenliğini ilan etmiştir (Takii, 2013, s. 237). Dolayısıyla Meiji Dönemi Anayasası’na göre imparator, yüzyıllar boyunca aynı soyun sürdürücüsü olarak ve yetkisini ilahi kaynaktan alan devlet, yargı, askeriye gibi çeşitli kurumlarda en üstün yetkiye sahip varlık olarak tanımlanır.

ABD İşgal yönetimi, Japonya’da imparatorluk sisteminin temel direği olan ordunun tasfiyesini gerçekleştirdiği 4 Ekim 1945’te Japonya Başbakanı Konoe Fumimaro’ya (1891 – 1945) anayasal reformun lideri olması önerisinde bulunarak bir yasa taslağı sunmuştur (Koseki, 1981:154). İşgal Kuvvetleri Komutanı MacArthur tarafından hazırlanan Japon anayasasının orijinal taslağında (MacArthur taslağı) İmparator’un bir “sembol” olarak kabul edilmesi önerilmiştir (Takii, 2013, s. 237). San Francisco Barış Antlaşması’nın imzalanmasından sonra (8 Eylül 1951’de imzalanıp ertesi yıl 28 Nisan’da yürürlüğe girmiştir) imparator “sembolik imparator” [象徴天皇, *shōchō tennō*] olarak konumlanmış ve ulusal siyasete doğrudan müdahil olmama tavrı benimsemiştir (Shimojo, 2017, s. 20). Bu noktada imparatorluk sistemini büyük oranda sınırlayan, Anayasal Monarşi sistemine dönüştürme politikasına işaret edilmiştir. Japonya tarafı da bu prensipleri yanıtlayarak 1913 yılından itibaren

yürürlükte olan imparatorun askeri üniformasını² kaldırmış, manşet yakalı (sözde imparatorluk üniforması) üniforma ile değiştirmiştir³ (Koseki, 1981, s. 154).

SCAP tarafından, 15 Aralık 1945 tarihinde “Devlet Şintoizmi’nin desteklenmesi, sürdürülmesi, kontrol edilmesi ve yayılmasının kaldırılması” başlıklı beş sayfalık bir muhtıra yayınlanmıştır. (SCAPIN-448: Abolition of Governmental Sponsorship, Support, Perpetuation, Control and Dissemination of State Shintō (Kokka Shintō, Jinja Shintō)” (<https://dl.ndl.go.jp/pid/9885515>, 1945) (Hükümet Tarafından Devlet Şintoizmi’nin (Kokka Shintō, Jinja Shintō) desteklenmesi, sürdürülmesi, kontrol edilmesi ve yayılmasının kaldırılması). Bu muhtıra ile Japon halkının, devlet tarafından belirlenen resmi devlet Şintoizmi ile ilişkili olan militarist ideolojiden kopması ve imparatorun ilahlığına dayalı ideolojinin zayıflatılması hedeflenmiştir. Bu belgede amaçlar şu şekilde sıralanmaktadır: (a) Japon halkını, devletin resmi olarak belirlediği bir dine veya tarikata inanma veya inandığını ilan etme konusunda doğrudan veya dolaylı zorlamadan kurtarmak için, (b) Japon halkının, savaş suçluluğu savunmasına, acı çekmesine, yoksulluğuna ve şu anki acınası durumuna katkıda bulunan bir ideolojinin zorunlu mali destek yükünü kaldırmak için, (c) Şintō teorisinin ve inançlarının Japon halkını aldatmak ve onları saldırgan savaflara yöneltmek için tasarlanmış militarist ve aşırı milliyetçi propagandaya dönüştürülmesinin tekrarlanmasını önlemek için, (d) Japon halkının ulusal yaşamını yeniden düzenlemesine, kalıcı barış ve demokrasi idealleri üzerine yeni bir Japonya inşa etmesine yardımcı olmak için (<https://dl.ndl.go.jp/pid/9885515>, 1945) şeklinde sıralanmaktadır. Bu belgede doğrudan ilk İmparator Jimmu’ya atıf bulunmasa da imparatorun ilahi soya atıfta bulunulan konumu siyasi bir meşruiyet olmaktan çıkarılmıştır.

İşgal Kuvvetleri’nin Dinler ve Kültürel Kaynaklar Bölümü’ne bağlı Dinler Araştırma Birimi’nin başkanı olarak William P. Woodard görevlendirilmiştir. İşgalin din ile ilgili politikaları hakkında birinci elden bilgiye sahip olan Woodard hayatının son dönemlerinde ABD hükümetinin II. Dünya Savaşı arşivinden ciltler dolusu materyali bizzat kendisi toplamıştır (Andrews, 1975, s. 213). Kaleme aldığı *The Allied Occupation of Japan 1945-1952 and Japanese Religions* adlı kitapta ilk İmparator Jimmu ile ilişkilendirilmesi istenen ulusal kuruluş günü ile ilgili teklifin İşgal Kuvvetleri tarafından onaylanmadığı şöyle belirtilir:

Başbakanlıktan 29 Ocak 1948’de alınan bir raporda diğer hususların yanı sıra 11 Şubat’ın “ulusal kuruluş günü” [紀元節, *kigensetsu*] veya [建国祭, *kenkokusai*] olarak korunması yolunda büyük bir istek olduğu belirtilmiştir. 6.097 kişinin katıldığı bir kamuoyu yoklamasında yeni yıl günü en yüksek puanı almış, İmparator’un doğum günü 5.285 oyla onu takip etmiştir. [...] Ayrıca Komite’ye gelen 20.000’den fazla mektup 11 Şubat’ın korunmasını talep etmiştir. 11 Şubat insanların zihninde efsanevi İmparator Jimmu ile ilişkilendirileceği için Meclis tarafından kabul edilse bile onaylanmayacağı bildirilmiştir (Woodard, 1972, ss.143 – 144).

ABD işgali altında 1 Ocak 1946 tarihi Shōwa imparatoru Hirohito’nun “Yeni Bir Japonya İnşa Etme Üzerine İmparatorluk Beyanı” [新日本建設ニ関スル詔書, *shin Nihon kensetsu ni kan suru shōsho*] daha sonraları “insanlık bildirgesi” [人間宣言, *ningen sengen*] olarak bilinmeye başlanmıştır. Bu beyan Japonya’nın imparatorunun bir tanrı değil, insan olduğunu duyurmuştur (Zhong, 2024, s. 4). Bu durum imparatorun “insan imparator” ya da “halk imparatoru” imajının geliştirilmesine de öncülük etmiştir (Nishijima, 1981, s. 104). Öte yandan Japonya ile ilgili olarak göze çarpan bir diğer konu, İmparator Hirohito’nun Güneş Tanrıçası Amaterasu Ōmikami’nin soyundan geldiğini inkâr etme konusundaki isteksizliğidir. Bunun yerine İmparator, Meiji döneminden beri monarşi ve demokrasinin birliğini vurgulamak istemiştir (Bix, 1995, s. 329). İmparator’un konumu halkın gözünde kutsallığını korumayı sürdürürken, bu durum onun laikliğini de ön plana çıkarmıştır.

² 1913 yılı imparatorluk kararnamesi 9. Madde (Koseki, 1981, s. 154).

³ 1945 imparatorluk hanedanı emri 37. Madde (Koseki, 1981, s. 154).

Japonya'nın yeni Anayasası 3 Kasım 1946'da yayınlanmış ve 3 Mayıs 1947'de yürürlüğe girmiştir. Anayasa'nın birinci bölüm 1. Maddesinde "İmparator, Japon devletinin ve Japon halkının birliğinin sembolüdür; bu sıfatı egemenliğe sahip olan Japon halkının iradesine dayanır" 「天皇は、日本国の象徴であり日本国民統合の象徴であつて、この地位は、主権の存する日本国民の総意に基く、*Nihon wa, Nihonkoku no shōchō de ari, Nihon kokumin tōgō no shōchō deatte, kono chii wa shuken no son suru Nihon kokumin no sōi ni motozuku*」 şeklinde tanımlanmıştır (Bix, 1995: 340). 1947 Anayasası imparatoru siyasi otoriteden mahrum bırakarak onu iktidar sisteminden uzaklaştırırken, kamuoyunda monarşi üzerine tartışmaları daha başlamadan engellemiştir. İmparator'u mutlak bir değerden göreceli bir değere; "kutsal ve dokunulmaz" bir ilahilikten kanun karşısında Kabine'nin tavsiyesi ve onayıyla, halk adına "Anayasayı değiştirmek ve kanunları, Kabine kararlamalarını ve antlaşmaları yayımlamak" yetkisine sahip bir kişiye dönüştürmüştür. Artık Japon halkının en yüksek ideallerini, özlemlerini ve amaçlarını dile getiren İmparator değil Anayasa'dır (Bix, 1995, ss. 340-341). Shimojo (2017) bu yeni Anayasa ile imparatorun değişen konumunu şöyle açıklar:

Japonya'nın sembolik imparator sistemi Anayasası, İmparator'u devlet başkanı olarak tanımlayan ve egemen gücü elinde bulunduran Meiji Anayasası'nın yönetim yapısının tamamen tersine dönmüş biçimi gibi görünmektedir. Anayasa'nın önsözünde "egemenlik halktadır" ifadesi yer alırken 1. Madde [...] ile halk egemenliğine dayalı sembolik bir imparatorluk sistemi kurmaktadır. 41. Madde yasama yetkisini Meclis'e, 65. Madde yürütme yetkisini Kabine'ye, 76. Madde'nin 1. Fıkrası yargı yetkisini mahkemelere vermiştir. 4. Madde'nin 1. Fıkrası imparatorun yetkilerinin bu Anayasa'da öngörülen resmi ve törensel "devlet işleri" ile sınırlı olduğunu ve dolayısıyla onun siyasi yetkilerini tanımadığını belirtmektedir [...] Öte yandan, sembolik bir konuma sahip olan imparatora "sosyal hükümdar" olarak sınırlı bir konum verilmiştir (Shimojo, 2017, s. 21).

Japon imparatorunun bu ilahi yönünün ortadan kaldırılmasını Japon halkı için radikal bir değişim olarak nitelendirmek mümkündür. Zira yüzyıllar boyunca geleneksel bir yapı olarak varlığını koruyan bu kurumun aynı zamanda Japon kültürel yapısını da temsil ettiği düşünülebilir.

Fusao Hayashi önceleri sol ideoloji çizgisinde iken ardından düşünsel dönüşüm (*tenkō*) geçirerek sağ cepheye kaymıştır. Solcu, Marksist ideolojiden ayrılmasının en önemli sebeplerinden biri Marksizm'in imparatoru eleştiren yönünü kabullenememiş olmasıdır. Sonraki bölümde yazarın düşünsel dönüşüm süreci (*tenkō*) daha detaylı incelenmiştir.

3. FUSAO HAYASHİ VE (SOL) İDEOLOJİDEN AYRILIŞI (*TENKŌ*)

Japonya'da proleter edebiyat başlangıçta öz referanslı edebiyata bir diğer deyişle "ben" romanına [私小説, *watakushi shōsetsu*] ve o dönemde "burjuva" edebiyat sahnesine hâkim olan apolitik Yeni Algı Grubu'na [新感覚派, *shinkan kakuha*] karşı toplumsal, bilinçli bir alternatif olarak ortaya çıkmıştır (Karlsson, 2016, s. 111). Proleter edebiyatın işçi sınıfı edebiyatını yayınlamak için 1921'de *Tohum Eken İnsanlar* [種蒔く人, *Tanemaku Hito*] dergisi kurulduğunda ortaya çıktığı genel olarak kabul edilmektedir. Bu dergi başlangıçtan itibaren anarşistler de dahil olmak üzere ileri görüşlü düşünürlerin yazılarını yayınlamıştır. Hatsunosuke Hirabayashi (1892 – 1931), Masatoshi Muramatsu (1895 – 1981), Suekichi Aono (1890 – 1961) gibi isimler bu yönelimin baş teorisyenleri olmuşlardır (Yamagiwa, 1959: 4). Proleter edebiyat girişiminde belirgin olan yenilik, toplumsal eşitsizlik ve cinsiyet ayrımına dönük hoşnutsuzluğu sınıf mücadelesi çerçevesinde formüle etmeye çalışması olmuştur. Bu nedenle politik gündemi olan bir yazın türü olarak algılanmıştır. Proleter edebiyat hareketinin kışkırtıcılarından ve en önde gelen üyelerinden biri Fusao Hayashi'dir (Karlsson, 2016, s. 111).

Hayashi, 1903 yılında Ōita kentinde doğmuştur. Kumamoto'daki Beşinci Lise'de okurken *Tohum Eken İnsanlar* dergisinden etkilenmiş ve proleter harekete destek vermeye başlamıştır (Nakamura, 1969, s. 49). Tokyo İmparatorluk Üniversitesi'nde bir solcu çalışma grubunun ve Yeniler Derneği'nin [新人会, *shinjinkai*] üyesi iken dört kişiyle birlikte tutuklanmıştır. Beş ay gözaltında kalmıştır. Sonunda, mahkeme bu tutuklama ve diğer birkaç olaya dayanarak onu iki yıl hapse mahkûm etmiştir (Michielsen,

2025, s.178). 1925 yılında Kamu Güvenliğini Koruma Yasası'nın [治安維持法, *chian ijihō*] kabul edilmesinin ardından hapse atılmıştır (Muller, 2018, s. 196). 1926'daki Kyoto Öğrenci Birliği Olayında [京都学連事件, *Kyōto gakuren jiken*] Kamu Güvenliğini Koruma Yasası'nı ihlal ettiği gerekçesiyle tutuklanan ilk kişilerden biri olmuştur. Cezası mahkemece onaylanınca 1930'da "sanatın yaygınlaştırılması kararı"nın çıkarılmasından 1932 yılına kadar hapis yatmıştır (Yamazaki, 2018, s. 86). Devlet o dönemlerde yazarları, aydınları ve aktivistleri tutuklayıp hapse atarken muhalefet ve direnişi kırmak, uysal ulusal ve emperyal tebaayı beslemek için katı disiplin uygulayabileceği bir alan olarak hapishaneyi kullanmıştır (Michielsen, 2025, s. 175).

Fusao Hayashi, öğrencilik yıllarında sol görüşe yakınlaşmasının temel sebebinin dönemin edebi eğilimleri olduğunu ifade etmiştir: "... Bir üniversite öğrencisiyken Kamu Güvenliğini Koruma Yasası'nı ihlal etmekle suçlandım. Savcı tarafından sol görüşlü fikirleri benimsememin sebepleri sorulduğunda "edebiyatın etkisiyle oldu" diye yanıtladım. [...] Kırklı yaşlarındaki çoğu entelektüeli hem ülkeyi hem de imparatoru unutan bir ırka dönüştüren o zamanın edebiyatı ve edebi eğilimleriydi." (Hayashi, 2008, s. 106).

Hayashi'ye göre, Japon gençleri çeşitli edebiyatların etkisi altında kalarak gitgide solcu eğilime yönelmişlerdir. Japon natüralizmi Zola'nın etkisini önemli ölçüde almış, sonrasında ise Zola'nın toplumsal eleştirileri yerini sosyalist harekete bırakmıştır (Hayashi, 2008: 106). Hayashi'ye göre, "saf edebiyat" statüsündeki natüralizm güçlü hedonizm duygularıyla birleşmiş ve ben merkezli, insanın vahşiliğine doğru bir inanışa evrilmiştir. Kutsal olan her şeyi reddeden natüralizm, insanı bir canavar olarak tasvir ederken, egonun mutlak niteliği ile pozitivizm, rasyonalizm silâhını kullanarak ilahi olana meydan okumuştur. Dolayısıyla bu eğilim Hayashi'nin ortaokul zamanlarında Japonya'daki edebiyat çevrelerinde hakimiyet kurmuştur. Bu edebiyat çevrelerinde natüralizm ile mücadele edebilecek bir başka alanın olmayışı, yeni bir edebi çevrenin oluşmamasına neden olmuştur. Hayashi o dönemin kalıntılarının imparatorluğun ve tanrıların unutulmasında etkili olduğunu şu sözlerle ifade eder:

O zamanın genel edebi eğilimleri bizi imparatoru, ülkeyi ve tanrıları unutan küçük egoistlere, rasyonalistlere ve hedonistlere dönüştürecek. Sol kanat edebiyatı, natüralizmin soyundan gelir. [...] Sol edebiyat o zamanın edebiyat ortamında zaferinin temellerini çoktan atmıştı çünkü bu tür edebiyatla yetiştirilen küçük rasyonalistler ve materyalistler Japonya'nın kasabalarını ve kırsalını çoktan doldurmuştu (Hayashi, 2008, s. 106).

Meiji döneminden itibaren yabancı edebiyat çevirileri oldukça kapsamlı olmuş ve onu takip eden dönemlerde de Japon edebiyatında önemli bir yer tutmuştur. Shōwa Dönemi'nde edebiyat çevirileri ise, nicelik olarak önceki dönemi aşmakla kalmamış aynı zamanda Meiji ve Taishō dönemlerinde, Fransız edebiyatı da dahil olmak üzere Avrupa edebiyatından çevriler yapılmıştır (Nakamura, 1969: 77). O dönemin eğilimi Japon edebi eserlerinden ziyade yabancı edebiyatın (klasikler dahil) genç nesil tarafından tercih edilmesi olmuştur. Yasunari Kawabata'nın "saf edebiyatın düşmanı popüler edebiyat değil, Iwanami Bunko'dur"⁴ şeklindeki nükteli ifadesi şakayla söylenmiş olsa da yazarın hislerini ve o dönemde Japon edebiyatının entelektüel topluluğunun içinde bulunduğu durumu oldukça açık bir şekilde ifade etmiştir. Sonuç olarak bu yabancı edebiyatın Japon yazarlar üzerindeki etkisi de Shōwa Dönemi edebiyatının karakteristiğini oluşturmuştur (Nakamura, 1969, s. 78). Hayashi de Meiji Dönemi'nin sonlarından Shōwa Dönemi'ne kadarki Japon edebiyatının ülkeyi canlandırmadığını, aksine bireyin ülkesini unutmamasına neden olduğunu savunur. Hayashi'ye göre sonraları Kropotkin, Bakunin, Marx, Engels, Lenin ve hatta Stalin'e yönelen Japon gençleri ülkeyi kurtarmak isterken esasında ülkeyi zor durumda bırakan kesime dönüşmüştür. Özellikle solcuların ulusal politikayı reddetmesi, işin vahametini arttırmıştır (Hayashi, 2008, s. 108).

Japon Komünist Partisi (JCP) liderleri Manabu Sano ve Sadachika Nabeyama 1929 yılında hapse atılmıştır. 1931 ve 1932'de Japon Komünist Partisi üyeleri olarak kamuya açık yargılanma talebi propagandası yaparak devam eden siyasi mücadeleleri için bunun kullanılmasını istemişlerdir. İkisi de

⁴ Yabancı klasiklerin çevirilerini sürekli olarak yayınlayan Iwanami ciltsiz kitaplar serisi.

kısmen bu manevradaki liderlikleri nedeniyle, 1932 Ekim ayında müebbet hapse mahkûm edilmişlerdir (Hoston, 1983, s. 97). 8 Haziran 1933'te Japon Komünist Partisi tutuklu liderleri partiyi ve diğer tüm komünist bağlantıları reddeden bir kamu bildirisi yayınlamışlardır. *Tenkō* olarak adlandırdıkları bu eylem, Japon sol kanat hareketi boyunca şok dalgaları yaratmıştır. Eylemleri diğer Marksistler arasında kitlesel bir düşünsel dönüşüm (*tenkō*) hareketini tetiklemiş ve sonunda uzun süredir kuşatılmış olan Japon Komünist Partisi'ni yok eden bir harekete dönüşmüştür (Hoston, 1983, s. 96). Nakamura'nın, "Komünist Parti liderleri Sano ve Nabeyama'nın 1933 yılında bu düşünsel dönüşüm hareketinin Takiji Kobayashi'nin hapisanede öldürülmesi ile aynı yıla denk gelmesi ve parti liderlerinin de artık bu görüşten ayrıldıklarını ilan etmelerinin hapisanede gerçekleşmesi özgür iradeleri dışında olmuştur" (1969, s. 55) ifadesi bu kişilerin hapisanede zor koşullar ve baskı nedeniyle düşünsel dönüşüm geçirdiklerini ortaya koymaktadır. Komünist Parti liderlerinin bu kararının ardından hapisanede diğer üyeler de aynı kararı almışlardır ve 1937'de tüm sol kanat grupları tarafından organize edilen bir düşünsel dönüşüm hareketi görülmüştür.

O dönemde Çin ile Japonya arasında savaşın patlak vermesiyle birlikte Japon hükümet yetkilileri bu düşünsel dönüşüm hareketini solcuları Japon toplumuna yeniden entegre etmenin ve tüm toplumu milliyetçi bir coşkuyla savaşı desteklemeye seferber etmenin bir yolu olarak benimsemiş ve teşvik etmişlerdir (Hoston, 1983: 98). Bu hareket, eski solcular tarafından kasıtlı ve aydınlanmış bir tercih olarak kamuoyunda haklı gösterilmiş, kamuoyu bu nedenle bu durumu politik baskının sonuçlarından ziyade Marksizm'in ideolojik yenilgisi olarak kabul etme eğiliminde olmuştur. Edebiyat söz konusu olduğunda ise, proleter edebiyatın yenilgisi üst sınıfların eğitimi ve kültürlü üyeleri olan yazarlarının proleter dünyayı ontolojik olarak kavrayamadıkları ve anlayamadıkları görüşünü ima etmiştir çünkü onlar bu sistemin bir parçası olamamışlardır (Muller, 2018, s. 196).

Hayashi, bir süre Marksist kesimin önde gelen isimlerinden biri olmasına karşın, "Komintern'in 1922 gibi erken bir tarihte Japon Komünist Partisi'ne Japon emperyalizmine karşı çıkması ve imparatorluk sisteminin kaldırılması çağrısında bulunması için baskı yapması" gibi Marksist ideolojinin Japon imparatorluk sistemi düşüncesinin temelini oluşturan *ulusal birlik* [国体, *kokutai*]⁵ ideolojisinin reddini gerektiren dayatmalarından rahatsızlık duymuştur (Steinhoff, 1991, ss. 169-170). 1936'da *tenkō* hareketini resmen kabul ettiğini "Artık proleter bir yazar değilim" diye yazarak bu edebiyat hareketinden ayrıldığını ve düşünsel dönüşüm geçirdiğini ilan etmiştir (Yoshitada, 2021, s. 140). "Hayashi sol eğilimli görüşten uzaklaştıktan sonra, 1937 yılında İkinci Çin – Japon Savaşı'nın patlak verdiği ilk aylarda Çin'e gönderilen birkaç yazardan biri olmuştur. Çin'de tanık olduğu savaş ortamını *Profiles of War* [戦争の横顔, *sensō no yokogao*] adlı savaş anlatısı temelli eserinde konu edinmiştir" (Muller, 2018: 194). Daha sonra 1939'da sağcı siyasi aktivist Masaharu Kageyama'nın (1910–1979) liderliğinde toplanan sağcı dernek Daitō Juku'ya katılmıştır (Karlsson, 2012, s. 63).

Bu çerçevede Hayashi'nin dönemin tartışmalarına ilişkin gözlemlerinde sağcı görüşlere yakın duruşu ve ilk imparatorun varlığını kanıtlama gayreti dikkat çeker. Yazar, sonraki yıllarda, geçmişte sol kesime yakınlığından dolayı derin bir pişmanlık duymuş ve bu pişmanlığının çaresinin ancak tanrıların ve imparatorların önünde diz çökerek af dilemek olduğunu düşündüğü için imparatorluğa sadakate

⁵ "Kokutai" 19. yüzyılın başlarında Japon imparatoru merkezli bir egemenlik anlayışı olarak ortaya atılmış olan "ulusun siyasal birliği" fikrine yakın olsa da zamanla halk, devlet ve imparatorluk ailesi arasında ilkel bir birlik anlayışına dönüşerek Japon ulusuna dair bütüncül bir bakış açısı ortaya koymuştur. Bu ideolojinin temelinde tüm "aile" üyelerinin birbirleriyle kan bağına sahip olduğu ve nihayetinde ırksal hale gelen hayali bir topluluk içinde, imparatorluk ailesi ve imparator merkezli, ilahi kökenli bir "aile-ulus" kavramı yatmaktadır. Meiji Anayasası'nda (1889) resmileştirilen ve İmparatorluk Eğitim Fermanı'nda (1890) doğrudan *kokutai* olarak ifade edilen devlet ve halk arasındaki temel ilişki ön plana çıkmıştır. Bu belgeler bir araya gelerek yeni bir imparatorluk ideolojisinin temel unsurlarını oluşturmuş ve yasalastırıştır. Anayasa bu ideolojinin resmi temelini oluştururken, ferman ona *kokutai* adını vermiştir. Okullarda bu fermanın ezberlenmesi zorunlu kılınmış, resmi okul törenlerinde ritüel haline gelmiştir (Söderman, 2023, ss. 584 – 585).

yönelmiştir. Ancak bu şekilde toplumun bayağılıktan kurtuluşunun mümkün hale gelebileceğine inanmıştır. Hayashi'nin bu yönelimini ve inancını şu ifadelerinde açıkça görebiliriz:

Ben de bu solculardan biriydim [...] Manevi tarihime dönüp baktığımda ve beni sola yönelten şeyin ne olduğunu düşündüğümde bunun Meiji döneminin ortalarından sonra ortaya çıkan edebiyat olduğu sonucuna varabiliyorum. Tanrıların reddedilmesine, insanın vahşiliğine, akılcılığa, bencilliğe ve bireyciliğe giden bir yol doğal olarak “tanrıların ülkesi Japonya’nın reddedilmesini temsil eder. [...] Bu yanlış nasıl telafi edilebilir? [...] Tanrıların ve imparatorun önünde diz çöktüğümüzde ve günahlarımızın derinliğini fark ettiğimizde, [...] bedenimizin her yerinden yeni filizler çıkacaktır. Bu imparatorluğa sadakatin çekirdeğidir. Bu kalp saf ve berraktır (Hayashi, 2008, s. 109).

Hoston (1983, s. 110), Marksizm’in, nihayetinde “Japon ulusal kimliğine ciddi bir tehdit oluşturduğunu ve imparatorluk sisteminin yıkılmasını gerektirmesi noktasında Japon Marksistleri arasında da entelektüel, psikolojik ve toplumsal bir çatışma yarattığını” ifade eder.

Sonraki bölümde Fusao Hayashi'nin Japon imparatorluk değerleri ile edebiyatın bu değerleri yansıtmadaki rolü ve önemi üzerinde durulmuştur.

3. 1. Hayashi'nin Söyleminde “İmparatorluğa Sadakat” ve “Ulus” Edebiyatı

Amerikan İşgal Kuvvetleri komutanı MacArthur idaresi altında hazırlanan yeni Anayasa'nın İmparator Hirohito tarafından imzalanmasıyla artık imparator yüzyıllar boyu devam eden “ilahi” gelenekten sıyrılarak “sembolik” hale getirilmiştir. Bu durum imparatorluk soyu ve geleneğinin bir çeşit mitolojik anlatı haline getirilmesine de neden olmuştur. Hayashi, Japonların temel değerlerini değiştirmeye dönük bu dayatmaya karşı duruş sergileyen isimlerden biridir. Yazarın savaşın sona ermesinden önce de Japonya'daki Batı etkisinin Japon geleneklerini unutturan ve bu geleneklerin yozlaşmasına yol açan yönü olduğunu açıkladığı “Modernitenin Üstesinden Gelmek” sempozyumundaki konuşması bu anlamda dikkate değer veriler sunmaktadır.

Fusao Hayashi'nin 1942 yılında Tokyo'da düzenlenen “Modernitenin Üstesinden Gelmek” [近代の超克, *kindai chōkoku*] sempozyumundaki konuşması, Japon imparatorluk ideolojisinin kültürel alanda yeniden ortaya çıkmasını sağlamak açısından önem arz etmektedir. Hayashi, modernleşmeyle birlikte Meiji döneminden itibaren Japon toplumunun Batılı değerler karşısında yozlaşmaya maruz bırakıldığını, ulusal siyasetin saf ideallerinin ekonomik çıkarlar ve yüzeysel medeniyet anlayışlarıyla gölgelendiğini ifade eder. Ona göre bu süreçte Japon toplumu, “medeniyet” ve “aydınlanma” kavramlarıyla özdeşleşen Batı eğilimlerine teslim olmuş, Japon gelenekleri Batı karşısında göz ardı edilmiştir: “Meiji'nin ortalarından sonra, maddi güç Japon toplumunu yavaş yavaş bozdu; Restorasyon ile saf ulusal siyaset ideali lekeleni. Toplum utanmazlar, para düşkünü cahiller ve dalkavuklar tarafından yönetilir hale geldi. İnsanlar kendilerini medeniyet ve aydınlanmayı savunurken buluyordu oysa aslında Batı eğilimlerine boyun eğiyorlardı (Hayashi, 2008, s. 107).

Hayashi, bu durumun Japon halkının ulusal kimliğini ve imparator ile olan bağınyı zayıflattığını, bunun da Batı kaynaklı ideolojik aygıtlar (özellikle eğitim sistemi) yoluyla gerçekleştiğini ifade eder. Ona göre bu kaybın telafisi, imparatorluğa sadakat ile yeniden mümkün olabilecektir. Konuşmasında bu etkinin özellikle kendini edebiyatta gösterdiğini açıklamaktadır. Edebiyatı “güçlü” ve “zayıf” olarak ikiye ayıran Hayashi, güçlü edebiyatın “bireyi ve toplumu canlandıran”, ona “ulusal bilinç kazandıran” bir işlev gördüğünü belirtir; öte yandan zayıf edebiyatı ise “tembelleştirici” ve “yozlaştırıcı” olarak nitelendirir:

Edebiyat her zaman tembellikle birlikte mi olmalı; bireyin ve ülkenin zayıflamasına mı yol açmalı? Öyle olabilir; böylesi örnekler Doğu ve Batı tarihinde bolca bulunur. Ancak, bunun tam tersi örnekler de mevcut. Sadece ülkemize baktığımızda memleketin canlanmasına destek olan az metin olduğu söylenemez. Ülkeyi kendine getiren edebiyat, bu amaca sahip olanlar tarafından yazılır; bir diğer deyişle, bu bir çeşit vatansever edebiyatıdır. Ülke krizde iken *Kojiki* [古事記] (712) ve *Shōtōki* [正統記] (1343) gibi metinler böylesi vatansever amaçlarla yazılmıştır. Eski İmparator Gotoba'nın ağıtları okurların yüreğini zayıflatmaz. *Kojikiden* [古事記伝] (1790) eserinden başlayarak, ulusal öğrenme ile

ilgilenen alimlerin çabaları da ülkenin canlanması için etkili olan edebiyatı temsil etmiştir. [...] Saygısızlık etmek istemem ancak *İmparator Meiji'nin Toplu Şiirleri* [明治天皇御集, *Meiji tennō gyoshū*] derlemesinde hiçbir feminen ize rastlanmaz. İmparator'un sesinden bu muhteşem şiirler bizi büyük bir ülke haline getirmeye yardımcı oldu (Hayashi, 2008, ss. 103-104).

Bu yaklaşım, Benedict Anderson'ın ulusu "hayal edilmiş bir cemaat" olarak tanımladığı kuramsal çerçeveye uyumludur. Anderson'a göre edebi ve kültürel üretim, ulusun tahayyülünde merkezi rol oynar (Anderson, 2006). Hayashi ise bu üretimin yalnızca "vatansever" ve "sadık" biçimlerinin bu rolü oynayabileceğini savunur. Ona göre *Kojiki* ve *Shōtōki* gibi klasik metinler, ya da Meiji İmparatoru'nun şiirleri, Japon ulusunun özünü besleyen metinlerdir; bu nedenle edebiyatın "doğru yolu" imparatorluğa sadakatten geçmektedir: "Edebiyatın aradığı gerçek saflık imparatorluk sadakatinin kalbinde bulunabilir. Sadece kendi kalbinde yatan bu imparatorluk sadakati duygusunu geliştirmelisin! Başka hiçbir yere bakma, sadece bu sadakatin ortaya koyduğu düz yolda yürü!" (Hayashi, 2008, s. 110).

Dolayısıyla yazara göre edebiyat, vatansever ve milliyetçi duyguları canlandırma işlevi gördüğünde ancak "güçlü" bir statü kazanıp etkileyici hale gelebilir. Hayashi'nin söylemi, Eric Hobsbawm'ın (2005) "geleneğin icadı" kavramı ile ilişkilendirilebilir. Hayashi de savaş sonrası Japon kimliğini yeniden tanımlama sürecinde, imparatorluk tarihini ve onun kültürel izlerini "saf" ve "özgün" gelenekler olarak yeniden kurmaktadır. Bu yönüyle Hayashi'nin söyleminin yalnızca tarihsel bir anlatı değil, aynı zamanda ulus inşasına hizmet eden ideolojik zemine katkı sağlama görevinde olduğu ifade edilebilir. Yazar bu konuşmasını, Japon edebiyatının da "düz yola" çıkabilmesi için imparatorluk yolunu benimsemesi gerektiği vurgusuyla tamamlar.

Sonraki bölümde Hayashi'nin Japon imparatorluğunun başlangıcına işaret eden İmparator Jimmu'nun gerçekte var olduğu savını çeşitli argümanlarla ve tarihsel kaynaklarla destekleyen *Jimmu Tennō Jitsuzai Ron* adlı eseri hakkında araştırmamızdaki bulgulara ve eserin içeriğine dair analizlere yer verilmiştir.

4. BULGULAR

Hayashi'nin *Jimmu Tennō Jitsuzai Ron* adlı eseri gerçek Japon tarihi ile efsane tarihin yeniden canlandırılması hususunda Japonya'nın tarihsel kökenlerine dönerek değerlendirmeler yaptığı, kanıtlar ortaya koymaya çalıştığı kapsamlı bir eserdir.

Tarihsel inceleme odaklı *Jimmu Tennō Jitsuzai Ron* eserinde Hayashi, Japon imparatorluk geleneği ile ilgili olarak farklı kaynaklar, belgeler sunar. Özellikle Jōmon Dönemi'nden başlayarak imparatorların soy kütüğünü irdelerken ilk Japon İmparatoru Jimmu'nun gerçekte yaşadığına dair olası delilleri araştırır.

Savaş sonrası süreçte Amerikan İşgal Kuvvetleri tarafından getirilen yeni demokrasi bilincinin genç Japon nesil üzerindeki önemli bir etkisi *Kojiki* (712) ve *Nihon Shoki* (720) gibi antik kayıtların ve İmparator Jimmu'nun varlığının kurgusal ve mitolojik anlatı temelli olduğuna inanma eğilimi olmuştur. Bu eser, bu eğilime de adeta bir meydan okuma olarak kabul edilebilir.

Bu doğrultuda Hayashi eserinde sadece tarihsel kaynaklarla sınırlı kalmadan Japon ırkına ilişkin araştırmalara ve teorilere de yer verir. Ayrıca tarihi kayıtlar derlenmeden önce de Japon adalarında yaşayan halkın olduğunu ve dolayısıyla tarihi kaynaklarla sınırlı kalınmayacağını, arkeoloji gibi diğer disiplinlerin de bu hususta önemli olduğunu savunur. Bu duruma örnek olarak Peru ve Bolivya halkının arkeoloji ve tarih bilimi aracılığıyla kökenlerine dair araştırmalar yapmalarını milliyetçi yönlerinin baskın olmasıyla ilişkilendirir. Ardından Japon tarihi belgeleri olarak pek de üzerinde durulmayan kaynaklara işaret eder. Bu kaynaklar *Fuji Antik Belgeleri* [富士古文書, *Fuji Komonjo*], *Antik Tarih Belgeleri* [上記, *Uetsufumi*], *Tanrisal İmparatorların Kayıtları* [神皇紀, *Shinkōki*] dır.

5. İMPARATOR JIMMU'NUN GERÇEKTE VAR OLDUĞU SAVI [神武天皇実在論, JIMMU TENNŌ JITSUZAI RON]

Japonya'nın II. Dünya Savaşı'nı kaybetmesinin ardından İmparator Hirohito her ne kadar "insan" olduğunu beyan etmişse de 12 Kasım'da müttefik gazeteciler ve üst düzey yetkililer eşliğinde, atalarının ulusal Şintō tapınaklarına 3 günlük bir gezi için yola çıkmıştır. İmparator'un ziyaret ettiği İse Tapınağı ilk İmparator Jimmu'ya atfedilir. Dolayısıyla İmparator, yenilginin yeni politik bağlamında bile, mitolojiye dayalı tarih görüşünün uygulanabilirliğini özel olarak tasdik etmiştir (Bix, 1995, s. 327). Bu ziyaretin anlamı, Japonların geleneksel imparatorluk geleneğinin yüzyıllar boyunca Japon halkının yüreğinde yer eden bir kıymeti olduğu ve hemen değiştirilmeyeceği gerçeğidir.

Jimmu Tennō Jitsuzai Ron'un giriş bölümünde Hayashi, "gerçek tarih" ve "mitin yeniden canlandırılması" konusu ile Japon tarihinde Jōmon Dönemi'nde başlayan imparatorluk soyu geleneğini esas alır. Savaş öncesi dönemde Japonya'da Paleolitik Dönem'in olmadığı, tarih öncesi dönemin Japon halkının Jōmon Dönemi'ndeki Neolitik insanlarla başladığı düşünülürken savaş sonrası dönemde arkeolojik kazı çalışmaları birçok yeni bilgiye ulaşılmasını sağlamıştır. Japon öğrencilerin genel kanaati ise "*Kojiki* ve *Nihon Shoki*'nin 8. yüzyıl dolaylarında Yamato İmparatorluk Sarayı'nı haklı çıkarmak için yaratılmış kurgusal masallar olduğu; tarihi gerçeklikle hiçbir alakaları olmadığı" (Hayashi, 2020, s. 14) yönündedir. Hayashi'ye göre ise *Kojiki* ve *Nihon Shoki* efsane değil 8. yüzyılda derlenen "yeni tarih" kaynaklarıdır. Bu kaynaklar savaştan sonra yeni nesil tarafından bir kenara itilmiş, sadece mitolojik efsaneler olarak değersizleştirilmiştir. Hayashi bu noktada kendi tarihine sahip çıkan Peru ve Bolivya halklarının arkeolojik ve tarihsel kanıtlar aracılığıyla ülkelerini savunmayı amaçlayan derin milliyetçiler olduğuna dair gözlemlerini paylaşır. Eserindeki "Tarih ve Arkeoloji Vatandaşların Memleket Aşkından Destek Bulur" alt başlığı ile Amerikan halkına karşı ülkelerinin tarihini ortaya çıkarma gayretini önemser.

Yazarın Japon ırkının kardeşi olan diğer ırklarla ilgili de ilgi çekici iddiaları vardır. Özellikle bu kitabı yazmadan on yıl kadar önce (1950'ler) And Dağları keşif gezisi ekibine Hayashi de katılmıştır. Kültürel antropolog Profesör Eiichirō Ishida başkanlığındaki ekipte arkeolog, jeolog, antropolog, meteorolog, mitograf gibi farklı alanlardan çeşitli bilim insanları bu geziye eşlik ederken aralarında oradaki tarihi kalıntılardan hiç de anlamayan bir insan olarak bulunduğunu itiraf eder. Yazar gezinin amacını tam olarak saptayamasa da bu durumu "kadim olana duyulan özlem" olarak tanımlar. Yazarın buna benzer bir yaklaşımı Japonlara ait en eski belgeler ve tarihi kayıtlar için de vurguladığını savunmak olasıdır.

Japonlara dair en eski kayıtlardan *Wei Tarihi'nde Wa (Japon) Halkı Hakkında Kayıtlar* [魏志倭人伝, *Gishi Wajinden*] (3. yy) ve *Kojiki* gibi kaynaklardan önce de Japonya'da yaşayan Japon halkı olduğunu ifade ederek İmparator Jimmu'nun varlığına dair kanıtları ortaya koymaya başlar:

Japonlar *Kojiki* (8. Yy) ve *Gishi Wajinden* (3. Yy) dönemlerinden önce de Japonya'da yaşıyorlardı. İmparator Jimmu'nun da anne ve babası vardı ve yüzlerce nesil öncesine dayanan ataları olmalıydı. Amerika yerlilerinin, Malay ve Cava'daki Endonezyalıların Dangun Krallığı'nın kuruluşunun 5.500 yıl öncesine dayandığını iddia eden Korelilerin ve hâlâ 7.300 yıllık İsrail takvimini uygulayan Yahudilerin tarihine benzer şekilde uzun bir tarihi geçmiş olmalı. İmparator Jimmu'nun varlığını kanıtlamak için 5.000 yıl önce, daha doğrusu Dördüncü Buzul Çağı'nın çözüldüğü dönemlerde Moğol halkının Japon takım adalarına göç etmiş olabileceği hipotezini öne sürerek yazıma başlamak istiyorum." (Hayashi, 2020, s. 26).

Bu noktada yazar Japonların kökenine dair Japonya’da ortaya çıkan çeşitli teoriler hakkında bilgiler verir. Bu teoriler temel olarak Ainu teorisi⁶, Koropokkuru (cüce insanlar) teorisi⁷, altı insan ırkının karışımı teorisi⁸ gibi teorilerdir. Ardından savaş sonrası dönemde Japon arkeolojisi ve tarih öncesi araştırmalar yayıldıkça Amerikan tarzı bir eğitim sisteminin benimsenmesiyle Japon tarih kitaplarında bazı değişiklikler yapılmış ve tarih algısı değişmiştir. Bu değişikliklerin en önemlisi antik tarih okumalarının mitsel bir boyuta dönüşmesidir; Hayashi bu durumu ciddi şekilde eleştirir:

Çeşitli yerlerde düzenli kazılar yapıldı, kazılan eserler kataloglandı, çeşitli büyüklüklerde yeni arkeoloji müzeleri kuruldu. Bu iyi bir gelişme olsa da bir yandan arkeoloji ile tarihi birbirine karıştıran bir grup profesör ve arkeolojiyi kullanarak Japon tarihini mahveden bir grup siyaset bilimci de türemeye başladı. Bunun sonuçlarından biri, Jōmon ve Yayoi çanak çömleklerini öğrenmek oldu ancak, İmparator Jimmu ve İmparator Yamato Takeru’yu bilmeden, *Kojiki* ve *Nihon Shoki*’yi “kurgusal mit” olarak görüp okumaya bile uğraşmayan üniversite öğrencileri ve çok sayıda mezun öğrenci ortaya çıktı (Hayashi, 2020: 30 – 31).

Savaş sonrası dönemde sistematik arkeolojik kazılar yapılmış ve bu kazılar sayesinde Jōmon, Yayoi kültürü hakkında daha fazla bilgi sağlanabilmiştir. Ancak Hayashi’ye göre kadim Japon tarihi kayıtlarını okumayan, bu kayıtlar hakkında bilgi sahibi olmayan, onları “kurgusal efsaneler” olarak gören öğrencilerin çoğalması Japon tarihinin önemli kısmının eksik öğrenilmesi anlamına gelmektedir. Bu duruma rağmen, Hayashi savaş sonrası Japon arkeolojisi ve antropolojisinin devrim niteliğinde gelişmeler kaydettiğini de kabul eder. Bazı arkeolojik gelişmelere de yer verir. Japon imparatorluğunun

⁶ Edo döneminde Arai Hakuseki, Kondo Morishige, Heichi Tosaku, Sugae Masumi gibi araştırmacıların Paleolitik aletler üzerine araştırmaları nedeniyle Ainu teorisi yaygındı (Hayashi, 2020, s. 27). Sonraki zamanlardaki arkeolojik tartışmalar bir süre Jōmon ve Yayoi çanak çömleklerinin hangi insan ırkına ait olduğuna ilişkin irksal kimlik meselesine odaklanmıştır. Bu meseleyi kapsamlı bir şekilde inceleyen Ryuzo Torii (1920), Jōmon çanak çömleklerini Ainu halkına, Yayoi çanak çömleklerini ise Yamato halkına atfetmiştir (Imamura, 1996, s. 40). F. Siebold (1832 – 54), Y. Koganei (1904), R. Torii (1920) vd. Jōmon halkının modern Ainu halkının ataları olduğunu savundukları Ainu teorisi insan kalıntılarının ciddi bir şekilde toplanması ve morfolojik araştırmaların başlamasından önce en baskın teori idi (Imamura, 1996, s. 147).

⁷ Ōmori Kabuk Höyükleri (Tokyo) keşfeden (Amerikalı) Edward Morse, Ainu halkından önce adada yerli insanların olduğunu iddia etti ve Dr. Tsuboi Shogoro, bu yerli insanların Koropokkuru adı verilen yaşayan cüce insanlar ırkı olduğunu ileri sürdü (Hayashi, 2020, s. 27).

⁸ Hayashi, Dr. Shinji Nishimura’nın “altı insan ırkının karışımı teorisi” [六人種混血説, *rokuninshu konketsusetsu*] Japon adalarına göçlerle ilgili olarak da çeşitli teorileri barındırır: (1) Ryūkyū halkları: Japon adalarına ilk göç edenler, Malay Yarımadası ve Filipinler’deki dağlık bölgelerde yaşayan ve akıntılar, rüzgarlarla karaya taşınan güneyli siyah bir halk olan Negrito halkıdır. Oldukça kısa boylu ve kıvrıkcık saçlı bir ırk olan bu halkın bedensel özellikleri günümüzde Japonlar arasında da görülmektedir. Göçün 5.000 yıldan daha önceki zamanlar olduğu iddia edilir. (2) Ainu halkı: Sahalin ve Hokkaido adalarından Honshū, Kyūshū, Okinawa adaları gibi Japonya’nın her yerine dağılmıştır. Onlara ait ilk göç yaklaşık 4.000 yıl öncedir ve Jōmon kültürünü bırakmışlardır. (3) Yamato (Yayoi): Aynı dönemlerde ve hemen hemen aynı güzergâh boyunca göç edenler güney Moğol kökenli Tunguz halkıdır. İlk göçü yaklaşık 3.800 yıl önce olduğu düşünülmektedir. Akita, Sado, Echigo ve diğer bölgelere yerleşip dağılan Koshi (Echigo) halkı olduğu düşünülmektedir. Yaklaşık 600 yıl sonra Kore’nin doğu kıyıları boyunca güneye doğru ilerleyip Japon denizini geçerek İzumo’ya ulaşanlar ise İzumo halkını oluşturmuştur. Bu Kore asıllı Japonları oluşturan önemli bir irksal unsur olarak düşünülür ve bu Tunguz halkının daha sonra “Tenson Kabilesi” olarak adlandırılmasındaki sebep olabileceği tahmin edilir. Bu üçüncü göç ise yaklaşık 2.600 yıl önce gerçekleşmiştir; Tsushima ve İki’den geçerek Kyūshū’ya ulaşmışlar ve Hyūga halkını oluşturmuşlardır. Yayoi çanak çömleğini beraberinde getiren bu Tunguz halkına orijinal Japon halkı denmektedir. (4) Hayato: O dönemlerde güneybatı Japonya’da Endonezya’daki Sō kabilesinin Satsuma Ōsumi Yarımadası’na ulaştığı düşünülmektedir. Mızrak ve kalkan savaş aletleri kullanmışlar, peştamal benzeri kıyafet giymiş, derilerine dövme, renklendirme yapmışlardır. Klasiklerdeki Hayato (veya Kumaso) halkıdır. (5) Wa halkı: Yaklaşık 2.500 yıl önce Hindicini halkının göç ederek kuzey Kyūshū’ya dağıldığı tahmin edilmektedir. Çin tarihinde geçen Wajin (Wa halkı) oldukları düşünülmektedir. Balıkçılık ve tarımla uğraşmışlardır. (6) Han halkı: Bu halkın orijinal Çinliler olduğu ve yaklaşık 2000 yıl önce göç ettikleri kayıtlarla mevcuttur, şeklinde altı insan ırkının karışımı teorisi genel hatlarıyla açıklanmaktadır (Hayashi, 2020, ss. 28-29).

başlangıcına ilişkin olarak yazarın üzerinde önemle durduğu bazı antik belgeler vardır. Sonraki bölümlerde Hayashi'nin çalışmasında yer verdiği bu tarihsel belgelerden bahsedilmiştir.

5.1. Fuji Antik Belgeleri [富士古文書, *Fuji Komonjo*] ve Xu Fu [徐福, *Jo Fuku*]

Fusao Hayashi'nin savaş sonrası tarih yazımına yönelik yaklaşımı, Japon imparatorluk geleneğini yalnızca mitolojik değil, tarihsel olarak da meşru bir yapıya oturtma çabasıyla karakterize edilebilir. Bu bağlamda Fuji Antik Belgeleri etrafında şekillenen Xu Fu anlatısı, Hayashi'nin ulusal kimlik ve köken sorunlarına dair geliştirdiği alternatif tarihsel çerçevenin dikkat çekici bir örneğidir. Xu Fu⁹ figürü, Çin'in antik döneminde yaşamış bir Taoist bilge olarak, Japonya'ya yaptığı iddia edilen sefer aracılığıyla hem doğrudan imparatorluk anlatısına hem de Japonya'nın tarihsel özgünlüğüne yeni bir anlatı örüntüsü sunar.

Hayashi'nin bu belgelerle kurduğu ilişki, tarihsel kaynakların otantikliğinden ziyade, onların sunduğu sembolik anlam ve ideolojik potansiyel üzerinden değerlendirilmelidir. Fuji Antik Belgeleri'nin tarihsel doğruluğu akademik çevrelerce ciddi biçimde sorgulanmış olsa da Hayashi açısından bu belgelerin sunduğu alternatif köken anlatısı, Japon tarihinin Batılı pozitivist çerçeveden kurtarılması için önemli bir araç işlevi görür. Özellikle Xu Fu'nun Japonya'ya bilgi, inanç sistemi ve kültürel birikim taşıdığı yönündeki anlatı, Japon medeniyetinin özgünlüğünü ve imparator soyunun sürekliliğini vurgulamak adına stratejik bir anlatı olarak öne çıkar. Bu anlatı, Hayashi'nin tarihsel-mitolojik çerçevede oluşturduğu milliyetçi söylemin bir parçası olarak değerlendirilebilir. Bu belgeler, yalnızca bir arkeolojik ya da edebi kaynak değil, aynı zamanda savaş sonrası dönemde Japon halkına unutturulmak istendiğini düşündüğü geleneksel değerlerin ve tarih bilincinin yeniden inşası için yazarın kullandığı simgesel dayanaklardır.

Xu Fu'nun Japonya'ya gelişle ilişkilendirilen anlatılar, Hayashi'nin bakışında yalnızca bireysel bir figürün hareketi değil, Japon tarihinin dış etkilerle şekillenen zengin bir geçmişe sahip olduğunu gösteren seçilmiş bir tarihsel veridir. Bu durum, Japon kimliğini içe kapalı ve izole bir yapıda değil, geçmişteki kültürel alışverişlere rağmen özgünlüğünü koruyan bir formda sunmayı hedeflemektedir.

Fusao Hayashi, film yönetmeni olan arkadaşı Kumagai Hisatora'nın dağ villasını ziyaret ettiği gün, Jōmon Dönemi ile ilgili sohbetleri esnasında ondan bir kitap alır. Kitabın adı *Tanrısal İmparatorların Kayıtları* [神皇紀, *Shinkōki*] 'dir. Bu kitabın iç kapağında hangi gazete olduğu bilinmeyen ancak 1 Ekim 1938 tarihli "Takamagahara Fuji Dağı'dır" yazan bir yazı gözüne çarpar. Yazıda, tarihi belgelerin Miyashita adlı bir aile tarafından korunduğu ve Fujiyoshida kasabasının dışındaki Akemi köyünde bulunan Komuro Sengen Tapınağı'na teslim edildiği bilgisi bulunmaktadır (Hayashi, 2020, s. 38).

Bu belgeler ile ilgili olarak, içlerinde dönemin İçişleri Bakanı Saito ve Profesör Kodo Bunzaburō'nun da bulunduğu "Fuji Bunko" adlı bir vakıf kurulur ve 1918 gibi erken bir tarihte bu belge üzerinde araştırmalar başlar. Ancak bir filolog tarafından yapılan değerlendirmelerden sonra belgelerin sahte olabileceği kararı ile vakıf feshedilir ve belgeler bir kenara bırakılır. Daha sonra Dr. Shinichirō Kanbara adlı bir bilim insanı bu belgelerle ilgilenmeye başlar. Hayashi bu keşif ile ilgili haberi okuduktan sonra Miyashita ailesinde olduğu ifade edilen Fuji Antik Belgeleri'ni görmek ister. O zamana kadar sahte belge oldukları düşünülen ve unutulmuş olan bu belgeler onun için oldukça ilgi çekicidir:

...Akemi Köyü adlı bir yerde Qin hanedanlığından Xu Fu tarafından yazıldığı söylenen gizemli bir antik belge bulunuyor. Qin hanedanlığının ilk imparatorunun emriyle Xu Fu gemi yolculuğu yaptı; Sima Qian'ın *Tarih Kayıtları* [史記, *Shiki*] adlı kaynağına bakılırsa, bu seyahat M.Ö. 3. yüzyılın sonlarında gerçekleşti. Japonya'ya ulaşmalarının yedinci imparator Kōrei'nin iktidarı döneminde olduğu, savaş öncesi *Büyük Tarih Kronolojisi* [国史大年表, *Kokushi Dainenpyō*] adlı kaynakta belirtilmektedir. Eğer

⁹ Hayashi'nin eserinde Xu Fu rahip olarak geçmektedir. Öte yandan Görez'in (2015) çalışmasında Qin Shi Huang tarafından ölümsüzlük otunu bulma çabalarıyla yola çıkarılan bir simyacı olduğu bilgisi verilmektedir. Ancak Xu Fu ile ilgili farklı teorilerle birlikte tartışmalar da mevcuttur (Görez, 2015, s. 5).

bu gerçekse, bu antik kayıtlar *Kojiki* ve *Nihon Shoki* gibi kaynaklardan 1.000 yıl daha eski, Yamataikoku hakkındaki tartışmanın kaynağı olan *Gishi Wajinden*'den yaklaşık 500 yıl önce yazılmış oluyor (Hayashi, 2020, ss. 39-40).

Xu Fu'nun, Taoist rahiplerden biri olduğu ve Konfüçyüsçülük alanında bilgili ve ayrıca Hindistan'da uzun süre Budizm eğitimi aldığı için dönemin İmparatoru (Qin Shi Huang) onun bilgisine önem verdiği aktarılır. Ölümsüzlüğe ulaşmak amacıyla denizin diğer yakasındaki Horai dağına gidilmesi (ancak bilge Taoist insanlar yaklaşabilir) gerektiği için dönemin imparatoru Xu Fu'yu seçmiştir.

Xu Fu'nun organize ettiği keşif gezisi 85 gümrük gemiden oluşuyordu ve gemilerde 500 erkek ve kız çocuğu bulunuyordu. Yiyeceklerin yanı sıra, ölümsüzlere ve Horai adası sakinlerine hediye olarak altın, gümüş, mücevher, tahıl tohumları, çeşitli aletler ve yüzlerce cilt kitap da yüklediler. Her ne kadar erkek ve kız olarak anılsalar da yolculuğa denizcilik konusunda yetenekli olan yaşlı erkek ve kadınlar, orta yaşlı çiftler, genç erkekler ve kızlar da katılıyordu. Bu bilim kurgu filmlerindeki uzay yolculukları gibi görkemli bir girişimdi; yolda büyükanne ve büyükbabalar veya ebeveynler ölürse torunları yolculuğu devralacaktı. Bu planın ölçeği o kadar büyüktü ki, artık ölümsüzlük iksirinin yalnızca bir bahane olduğu ve esas amacın Japon adalarını sömürgeleştirmek ve fethetmek olduğu düşünülüyor. Daha sonra da bahsedileceği üzere İmparator Jimmu'nun aslında Xu Fu olduğuna dair tuhaf bir teoriyi bile Çinli bilim insanları ortaya atabiliyor (Hayashi, 2020, ss. 45-46).

Xu Fu'nun seferi ile ilgili bir başka teori ise, esas hedefinin Orta ve Güney Amerika olduğu ile ilgilidir. Bu konuda herhangi bir kayıt bulunmamıştır. Bunların sadece teori ile sınırlı kaldığı ancak, ilk İmparator Jimmu'nun Xu Fu olabileceğine dair teoriye Çin'de inanan birçok bilim insanı olduğunu da ekler. Belgenin orijinalleri tekrarlanan savaşlar, Fuji Dağı püskürmeleri, sel ve diğer felaketler nedeniyle yok olsa da çeşitli hayırseverler kopyalarını bıraktıkça bu belgeler Komuro Sengen tapınağında toplanmış, birçok kez kopyalanması sonucunda en sonunda Miyashita ailesinin evlerinin tavan arasında saklanmıştır. 22 Şubat 1883 yılında Dr. Kanbara tarafından yeniden açılmış ve Japon halkı bu belgelerden haberdar edilmiştir. Hayashi bu belgeler içinde sadece "Tanrılar Döneminin Gerçek Kayıtları" 「神代実記, *Jindai Jikki*」 bölümünü görmek ister. Belgelerin bazıları tarihsel aşınma nedeniyle okunamaz hale gelmiştir. Xu Fu'nun bu seyahati ile ilgili edindiği bilgileri şöyle aktarır:

Seyahat sırasında Takamagahara'da kalmaya karar verirler. Ekipte birçok iş kolundan zanaatkarın yanı sıra aile üyeleri de yer almıştır. Ayrıca Xu Fu, Taoizm, Konfüçyüsçülük ve Budizm'i kapsayan yaklaşık 3.000 parşömeni yanında getirmiştir. Xu Fu'nun en önemli işi Japon tarihinin derlenmesi olmuştur. Japonca bilgisini geliştirdikten ve yerel halkın saygı ve sevgisini kazandıktan sonra, Takamagahara'nın çeşitli bölgelerinden derlenen sözlü gelenekleri ve folklorun olduğu Xu Fu tarafından aktarılan 12 tarihi söylenceyi [徐福伝十二史談, *Jofukuden Jūni Shidan*] derlemiştir. Ayrıca Çin tarihi ile ilgili iki cilt yazdığı söylenmekte ise de günümüzde bu kayıtlar kaybolmuştur (Hayashi, 2020, s. 52).

Hayashi'ye göre Xu Fu'nun soyundan gelenlerin Shin veya Hata soyadına sahip oldukları, sonraları vatandaşlığa geçerek Japonya'nın çeşitli bölgelerine dağılmış oldukları düşünülmektedir. Fuji Dağı çevresinde çok sayıda Hata soyadına sahip aile olduğu ve Hadano adlı bir yer adının bulunmasının da ilgi çekici bilgiler arasında yer aldığı görülmektedir. Yazar Fuji Antik Belgeleriyle ilgili olarak *Büyük Japonya* [大日本, *Dai Nihon*] dergisinde çıkan bir yazıyı paylaşır:

Eğer Fuji Antik Belgeleri gerçekten sahteyse, bunları kimin, hangi amaçla, hangi yetenek, bilgi ve hayal gücüyle yarattığını tahmin etmek imkansızdır. Aynı zamanda, coğrafi, jeolojik ve arkeolojik araştırmaların sonuçları antik belgelerin içerikleriyle mükemmel bir şekilde uyduğunda, bu durumun garipliği karşısında insan şaşkınlığa uğruyor (Hayashi, 2020, s. 123).

Sonuç olarak Hayashi'nin Fuji Antik Belgeleri'ne duyduğu ilgi, yalnızca geçmişini anlamaya yönelik tarihsel bir merak değil, aynı zamanda tarihsel anlatının ideolojik amaçlarla yeniden inşa edilmesini de içerir. Xu Fu efsanesi bu bağlamda, geleneksel Japon tarih anlatısını meşrulaştırmaya yönelik güçlü bir

simgesel araç olarak işlev görebilir. Fuji Belgeleri dışında eserde bahsi geçen diğer tarihi belge *Antik Tarih Belgeleri*'dir.

5.2. Antik Tarih Belgeleri [上記, *Uetsufumi*]

Hayashi'ye göre, *Kojiki* ve *Nihon Shoki* öncesi eski Japon tarihini anlatan bir başka kaynak olarak *Antik Tarih Belgeleri* [上記, *Uetsufumi*] bulunur. Yoshimi Nakazoto tarafından 1970 yılı başlarında *Japonya ve Japonlar* [日本及日本人, *Nihon oyobi Nihonjin*] adlı dergide yayınlanan makalede bu antik belgeden söz edildiğini aktarır. Bu belgenin Ōita Kütüphanesi'nde gizli bir depoda saklandığı, sözde orijinal belgeler arasında en eski kâğıdın çürüme durumuna ve mürekkebin parlaklığına bakılırsa 400 yıllık olduğunu aktarır. Diğerler belgeler ise daha yenidir ayrıca yazı tipinde veya el yazısında bir tutarlılık yoktur. 1937 yılında 47 cilt olan eserin bugün 27 cildi kalmıştır, diğer hepsi yok olup dağılmıştır. Üstelik bu metinlerin birçoğuna kâtip ve araştırmacılar kendi uydurdıkları hikâyeleri eklemiş ve metinlere mantık dışı dinsel anlamlar yüklemişler ve bu durum yanlış anlaşılmalara, yanlış okuma ve yanlış tercümelere yol açarak aksi görüşlerin oluşmasına neden olmuştur (Hayashi, 2020, ss. 100-103). Burada kayıtlı bazı hikâyelerin *Kojiki* ve *Nihon Shoki* ile aynı olduğuna dair örnekler olduğunu belirtir:

Sadece Yatsugatake Dağı çevresindeki Jōmon harabelerini gezerken bile “Hyūga” adlı bir yer adının çeşitli yerlerde kalıntılarına rastlarsınız. Bu, bölgeye bağlı olarak Himuka veya Hyūga olarak okunabilir. Pınarlar, yamaçlar ve ovalar diyarında eski yerleşim yerlerinin olduğu, kabilelerin yaşadığı, liderlerinin imparator prototipleri olduğu ve bunların ilk önce Kyūshū'daki Hyūga'da Keicho (Kei Hanedanı) olarak birleştirildiği ve daha sonra Yamato İmparatorluk Sarayı'na dönüştüğü fikri hayal olmayabilir. *Uetsufumi*'de anlatılanların ikinci yarısında, birbiri ardından gelen imparatorların ülke çapındaki gezi ve seferleri, tarımın, sanayinin, teknolojinin, tıbbın ve eğitimin teşviki, eski bürokratik sistemin kurulması ve son olarak başkent in Hyūga'dan Yamato'ya taşınmasının bir açıklaması olduğu söylenebilir. Aynı Jōmon Dönemi kabileleri ve kabile liderleri çeşitli yerlerde yaşadılar ve Yamato imparatorluk sarayı onların tepesinde kuruldu, böylece sonraki yıllarda Japonya giderek güçlü, birleşik bir ulus haline gelebildi (Hayashi, 2020, s. 103).

Bu belge ile ilgili çok fazla bilgiye rastlanmasa da tarihsel veri olarak dikkate alındığını söylemek mümkündür. Bu tarihsel kaynağın dışında ilgi çekici olarak gördüğü diğer kaynak ise *Tanrisal İmparatorların Kayıtları*'dır.

5.3. Tanrisal İmparatorların Kayıtları [神皇紀, *Shinkōki*]

Bu kaynağa dair bilgi ilk kez 1922 yılında yayınlanır. Bu belgelere dair haber, bütün gazete ve dergilerde ilgiyle karşılanır. Hayashi bu kayıtlara dair çeşitli gazete ve dergilerde yazılar yazıldığını belirtir ve bazı gazete ve dergilerde bu kayıtlar üzerine yapılan yorumlara yer verir:

Yorozu Chōhō (萬朝報): “bu kaynağı özel kılan şey bilimsel olması ve doğaüstü olaylarla ilgili hiçbir hikâyeye içermemesi”; “Kokumin Shinbun [国民新聞]: “ek kısmında çok sayıda soy ağacı ve diyagram bulunması oldukça yararlı.”; Yomiuri Shinbun [読売新聞]: “ölçeğin büyüklüğü, geniş referans yelpazesi, ayrıntılı haritalar, modern tarihçilerin önüne çözümlenmemiş büyük bir sorun getiren büyük bir tarihi savdır.”; Miyako Shinbun [都新聞] “Sayın Miwa'nın yıllarca süren yoğun emeklerini takdir ediyor, ruhlarına saygılarımızı sunuyoruz”; Chūō Shinbun [中央新聞]: “Son yıllarda Japon tarihi hakkında çok sayıda yayın yapıldı, ancak bunların çok azı bu kitap kadar büyük meseleleri gündeme getirip kamuoyunu hayrete düşürdü.” Dai Nippon [大日本]: “geleneysel olarak, Japonya'daki tanrılar çağı mistik veya mitolojik bir hikâyeye olarak anlatılmıştır; ancak gerçekte var olmuştur ve sanki avucunuzun içinde görür gibi açıkça ortaya konmuştur. Gerçeklerin veya olguların hiçbirinde saçmalığa dair bir iz yoktur. Bu gerçekten şaşırtıcı bir araştırmadır.”

Bu hususta Hayashi de *Fuji Antik Belgeleri*'nin etraflıca araştırılması gerektiğini ve başka tarihsel metinlerle uyuşan taraflarının olabileceğine dikkat çekerek bu belgelerde çarpıtılan bilgiler olabileceği gibi bazı gerçek ve temel bilgilerin yer alabileceğine dikkat çeker:

O dönemde övgü dolu eleştirilerin yanı sıra, belgelerin sahte olduğuna dair erken teorilerin ve bunlara karşı argümanların da ortaya atıldığı anlaşılıyor. Bu kadar büyük bir sorun haline gelmesi, içişleri bakanı Saitō ve Tokyo Üniversitesi'nden bir profesörün danışman olarak yer aldığı ve Fuji Bunko adında bir vakfın bunları incelemek amacıyla kurulmasına rağmen bir filoloğun (yazar gerçekte kim olduğunu bilmemektedir) belgelerin sahte olduğunu ifade etmesinin ardından vakfın feshedilmesi ve *Fuji Antik Belgeleri*'nin üzerinde durulmadan bir kenara atılmasını şüphe uyandırıcı buluyorum. *Tanrisal İmparatorların Kayıtları*'nı okumasaydım şüphe duymazdım ama şüphelendim. Hayır sever araştırmacı Dr. Kanbara Shinichirō'nun da onayladığı gibi, *Fuji Antik Belgeleri*'nde daha sonradan eklenen bazı sahte bilgiler olabilir ancak ben temel kayıtların büyük olasılıkla gerçek olduğuna inanıyorum (Hayashi, 2020, s. 123).

Önemli tarihsel veriler olabilecek bu tarihsel belgelerin önemine yer veren açıklamalarının ardından savaş sonrası dönemde ortaya çıkan ve ilk İmparator Jimmu'nun efsanevi bir imparator olduğuna dair tartışmalara yer veren Hayashi bu noktada özellikle Tsuda Okulu örneği üzerinden ilerlemektedir.

6. SAVAŞ SONRASI DÖNEMDE İMPARATOR JIMMU İLE İLGİLİ TARTIŞMALAR

Fusao Hayashi, II. Dünya Savaşı sonrası dönemde İmparator Jimmu'nun varlığına dair tartışmalara yer verirken bu tartışmalarda Dr. Sōkichi Tsuda'nın (1873–1961) tarafına yakın bir duruş sergiler. Hayashi'ye göre, Dr. Tsuda, Edo döneminin ünlü alimlerinden Norinaga Motoori'nin *Kojiki*'nin kutsal kitap olduğu teorisine kendini adayan bilim insanlarından. Savaştan sonra açılan Tsuda Okulu ise Dr. Tsuda'nın araştırmalarından farklı olarak İmparator Jimmu'nun varlığını inkâr eden bir görüş etrafında toplanmıştır. Bu gelişmeler Dr. Tsuda'yı öfkelenmiştir. Hayashi bu konuda şunları yazar:

Savaş sonrası dönemde, “alılmadık fikirlere sahip” belli sayıda bilim insanının [...] akademisyen kisvesi altında “ülkelerinin tarihini çirkinlik ve değersizlik ile doluymuş gibi vaaz etmek” için siyasi olarak bir araya geldiklerine ve Dr. Tsuda'yı öfkeleniren ve ona karşı olarak sözde “Tsuda Okulu”nu kurduklarına inanıyorum.” (Hayashi, 2020, s. 134).

İmparator Jimmu'nun varlığını inkâr eden bilim insanları arasında Prof. Kojiro Naoki, Profesör Saburō Ienaga gibi isimler yer alır. “*Tsuda okulunun sözde profesörlerinin İmparator Jimmu'yu reddetmesinin aksine, Dr. Tsuda'nın İmparator'un orijinalliğine dair teorisi daha deneyseldir ve muhtemelen günümüz öğrencilerinin kabul etmesi daha olası bir yorumdur. [...] Antik imparatorların mezarlarının yerleri muhtemelen Kojiki ve Nihon Shoki [記紀], Teiki [帝紀] ve Kyūji [旧辞]¹⁰ gibi kaynaklarda kayıtlı olabilir*” (Hayashi, 2020, s. 139) yorumu ile Dr. Tsuda'ya destek verir. Bu tartışmada Dr. Tsuda'ya yakın bir tutum sergiler: “*Tsuda okulu profesörleri, Dr. Tsuda'nın yöntemlerini inceleyeceklerini söyleyerek kaçmaya çalışabilirler; ancak, Gōrō Hani, Kiyoshi Inoue, Tarō Wakamori ve Saburō Ienaga gibi savaş sonrası tarihçilerin disiplin dışı tarih tahribatına ve vatana iftira atmalarına baktığımızda, Dr. Tsuda'nın öfkesinin haklı olduğunu ve karşı çıkışının doğru olduğunu söylemeliyiz*” (Hayashi, 2020, s. 144). Hayashi bu tartışmalarda Japon antik kaynaklarına daha fazla ilgi göstermek gerektiğini ve bu kayıtların yeniden ele alınarak incelenmesi gerektiğini de vurgular:

Norinaga Motoori'den beri *Kojiki*, sahte olduğu gerekçesiyle görmezden geliniyor. Ancak Kozaburō Tachibana'nın “*Kojiki*'nin tarihi değeri, *Nihon Shoki* ile birlikte mutlaktır” argümanına kulak vermeliyiz. [...] Sadece *Kojiki*'yi kutsal metin kabul etmek ve bu metinle çelişen eski belgeleri ve yeni teorileri kesin bir dille reddetmek, bilimsel çalışmalara büyük bir engel teşkil ederken antik Japon tarihine kapıları kapatmaktır. Antik tarih gerçeklerini ortaya çıkarmak için *Kojiki*, *Nihon Shoki* ve *Gishi Wajinden* gibi kayıtların ötesine geçmenin zamanı geldi ve sahte olarak adlandırılan kayıtların da cesaretle yeniden incelenmesi gerekmektedir. Bunların tümüne inanılıp inanılmaması konusu ayrı bir meseledir; bu

¹⁰ Kojiki ve Nihon Shoki'den önce yazıldığı düşünülen tarihi kaynaktır.

doğrultuda titiz bir “metin eleştirisi” gerekliliği geçmişten günümüze değişmemiştir (Hayashi, 2020, s. 188).

Hayashi, Batı tarzı veya Çin tarzı hanedan değişimleri devrimlere bir diğer deyişle siyasal iktidar değişikliğine benzer durumların Japonya’da da yaşandığını belirtirken bunun en önemli örneklerinin Şogunluklar arasında olduğunu vurgular. Ancak Batı etkisinin yaşandığı Meiji döneminde bile imparatorluk ailesi her türlü yükseliş ve düşüşlerin dışında kalmış, bu da imparatorluk soyunun önemini ve değerini ortaya çıkaran somut bir örnek olarak sunulmuştur (Hayashi, 2020).

7. SONUÇ

Fusao Hayashi’nin İmparator Jimmu’nun gerçekte var olduğuna dair savını ortaya koyduğu *Jimmu Tennō Jitsuzai Ron* [神武天皇実在論] eseri Japon adalarındaki ilahi imparatorluk soyunun başlangıcına işaret eden tarihsel bir araştırma olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla bu geleneğin başlangıcı olarak kabul edilen efsanevi İmparator Jimmu’nun varlığını çeşitli delillerle ortaya koymaya dönük bir çalışmanın ürünü olduğu görülmektedir. Hayashi’nin Japon imparatorluğunun kökenlerine işaret eden bu eseri, Japon imparatorluk geleneğinin başlangıcına özel olarak yer verirken Japon ırkı ile ilgili de ilginç teorileri ve olasılıkları gündeme getirmektedir.

Hayashi’nin Kore yarımadası ya da Çin anakarasından Japon adalarına göçler öncesinde Japon halkının kendi tarihsel varlığının bulunduğunu çeşitli verilere başvurarak ortaya koyma gayreti dikkat çeker. Yazarın Japon imparatorluk geleneğinin başlangıcı olarak kabul edilen İmparator Jimmu’ya dair araştırması Japon imparatorluk geleneklerinin temellerinin sarsılmasına yol açan gelişmeler karşısında bir çeşit akademik duruş olarak değerlendirilebilir. II. Dünya Savaşı sonrası Amerikan İşgal Kuvvetleri SCAP tarafından devlet Şintoizmi’nin aşırı milliyetçi ve militarist yönleri olmasına dikkat çekilerek Şintoizm’in devlet dini statüsünün kaldırılması (15 Aralık 1945) hakkındaki muhtıra; 1 Ocak 1946 tarihi Shōwa imparatoru Hirohito’nun daha sonraları “insanlık bildirgesi” olarak bilinen imparatorun “tanrı” değil “insan” olduğunu açıklamasının istenmesi ve 1947 Anayasası ile artık Japon halkının en yüksek ideallerinin merkezine imparator yerine Anayasa olması gibi değişiklikler Japon imparatorluk geleneğindeki algıların değişmesine de yol açmıştır. Savaş sonrası süreçte bu gelişmeler Japonların tarih boyunca ilahi olarak konumlandığı imparatorluk kurumunun kökenlerine dair mitsel anlatı ortamı yaratılmasına da zemin hazırlamıştır. Amerikan İşgal Kuvvetleri doğrudan İmparator Jimmu’yu hedef almasa da Japon hükümetine verilen muhtıra ile imparatorluğun kökenlerindeki kutsallığın hedef alındığı görülmektedir.

Fusao Hayashi’nin bu eseri ve tarih yazımı yaklaşımı, yalnızca akademik bir tarih okuması değil, aynı zamanda savaş sonrasında sarsılan Japon kimliğini ve imparatorluk ideolojisini yeniden ortaya çıkarma girişimi olarak düşünülebilir. Bu kapsamlı metin, Hayashi’nin Japon imparatorluk soyuna ait olabilecek tarihsel belge ve verileri bir çeşit kültürel inşa aracı olarak ayrıntılarıyla ortaya koyma gayretinin bir ürünüdür. Bu bağlamda üzerinde pek de durulmayan tarihsel belgeler, Fuji Antik Belgeleri ve Xu Fu efsanesi gibi tartışmalı ya da mitolojik görülen öğeleri, Japon ulusunun tarihsel sürekliliğini ispatlamak için kullanılmasını önermektedir. Bu doğrultuda yazarın İmparator Jimmu ile ilgili araştırması, kültürel ve ideolojik hedeflere yaslanan bir tarih anlayışının temsili olarak görülebilir. Yazarın bu çabası, esas olarak sol harekete dahil olduğu öğrencilik yıllarında aldığı edebiyat eğitime dair sonraki yıllarda duyduğu pişmanlıktan sonra düşünsel dönüşüm (*tenkō*) eğilimi ile açıklanabilir.

Hayashi, Meiji döneminin ortalarından itibaren Batı odaklı edebiyat çevresinin oluşmasını, natüralizme yönelişini ve ardından Marksist eğilimleri dönemin gençlerine verilen Batı odaklı edebiyat eğitiminin olumsuz tezahürleri olarak görmüştür. Edebiyatın işlevinin “vatana hizmet” amacı doğrultusunda uygulandığında güçlü hale gelebileceğini savunmuştur. Dolayısıyla yazara göre edebi metinler halkın vatana bağlılığını ve coşkusunu teşvik edici bir sorumluluk görevi ile kaleme alınmalıdır. Bu bağlamda “öze dönüş” için temel ilke olarak “imparatora sadakat” bilincinin gerekli olduğunu savunmuştur. Meiji döneminde bile imparatorluk ailesinin siyasi çalkantılardan etkilenmemiş olmasını, Japon imparatorluğunun özel ve kutsal bir konuma sahip olmasının somut göstergesi olarak görmüştür.

Savaş sonrası süreçte de yine Batı müdahalesi ile Japon imparatorluk kurumunun kutsallığının hedef alınmasının karşısında bir tepki olarak *Jimmu Tennō Jitsuzai Ron* eseri ile tarihsel verilere dair araştırmalara yoğunluk verdiği anlaşılmaktadır. Hayashi, kadim Japon tarihinin sadece *Kojiki*, *Nihon Shoki* gibi antik metinlerle sınırlı kalmaması gerektiğini savunmaktadır. Kadim Japon imparatorluk geleneğinin korunmasının bir yolu olarak da düşünülebilecek *Kojiki*, *Nihon Shoki* ve *Gishi Wajinden* gibi belgelerin ötesine geçerek, sahte olduğu varsayılan belgelerin bile titiz bir “metin eleştirisi” ile yeniden incelenmesini önermektedir. Dolayısıyla kadim Japon geleneklerine bağlılığını da bu vesileyle ortaya koymaktadır. Hayashi, tarihsel gerçeklikten ziyade kültürel anlam dünyasına işaret ederek, imparatorluk fikrini yeniden canlandırmakta ve bu yolla Japon ulusunun manevi ve tarihsel bütünlüğünü savunmaktadır.

Beyan ve Açıklamalar

1. Bu çalışmanın yazarı, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduğunu kabul etmektedir.
2. Yazar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
3. Bu çalışma, intihal tarama programı kullanılarak intihal taramasından geçirilmiştir.

KAYNAKÇA

- Alanka, D. (2024). Nitel Bir Araştırma Yöntemi Olarak İçerik Analizi: Teorik Bir Çerçeve, *Kronotop İletişim Dergisi*, 1(1), 62-82.
- Anderson, B. (2006). *Hayali Cemaatler: Milliyetçiliğin Kökenleri ve Yayılması* (İ. Savaşır, Çev.). Metis Yayınları.
- Andrews, A. A. (1975) *Allied occupation of Japan, 1945-1952: An annotated bibliography of Western-language materials*, American Library Association.
- Bix H. P. (1995) Inventing the "Symbol Monarchy" in Japan, 1945-52, *The Journal of Japanese Studies*, 21(2), 319-363.
- Calichman, R. F. (ed.& trans.) (2008) *Overcoming Modernity: Cultural Identity in Wartime Japan*, Columbia University Press.
- Görez, F. (2015). Xu Fu'nun Seyahati: Çin-Japon İlişkilerinin Başlangıcı Mı? *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 1-8. <https://doi.org/10.20860/ijoses.99204>
- Griffis W. E. (2006). *The Mikado's Empire: A History of Japan from the Age of Gods to the Meiji Era (660 BC–AD 1872)*, Stone Bridge Press.
- Hayashi, F. (2008). The heart of imperial loyalty. R. F. Calichman (Ed. & Trans.), *Overcoming modernity: Cultural identity in wartime Japan* (92–110). Columbia University Press.
- Hayashi, F. (2020). *Jimmu Tennō Jitsuzai Ron* [神武天皇実在論], Hato Shuppan.
- Hobsbawm, E. (2005). *Geleneğin İcadı* (M. M. Şahin, Çev.). Agora Kitaplığı.
- Hoston, G. A. (1983). Tenkō: Marxism & the National Question in Prewar Japan. *Polity*, 16(1), 96-118.
- Imamura, K. (1996). *Prehistoric Japan: New Perspectives on Insular East Asia*, University of Hawaii Press.
- Karlsson, M. (2012). An Alternative View of tenkō: Hayashi Fusao's Popular Writings for Shinseinen. *Japanese Studies*, 32(1), 61-76.
- Karlsson, M. (2016). The Proletarian Literature Movement: Experiment and Experience. R. Hutchinson & L. Morton (Ed.) *Routledge Handbook of Modern Japanese Literature* (111-124), Routledge.
- Koseki S. (1981). Shōchō Tennōsei no Seiritsu Katei to Seiritsu Yōin [象徴天皇制の成立過程と成立要因], *The Sociology of Law*, (33), 154 – 156. <https://doi.org/10.11387/jsl1951.1981.154>
- Large, S. & Komatsu R. (2001). Shōwa Tennō: Shinwa kara Shijitsu e [昭和天皇: 神話から史実へ]. *東北公益文科大学総合研究論集: forum21*, (2), 91-106.

- Michielsen, E. (2025). Resisting prison time: Hayashi Fusao and May Day in prison. In T. Valentini, A. Weiser, & J. Zilcosky (Eds.), *Alternative temporalities: The emancipatory power of narrative* (175–188). University of Toronto Press.
- Muller, G. (2018). Profiles of War by Fusao Hayashi: A Writer's Approach to War. *Textxet: Studies in Comparative Literature*, 194 – 208.
- Nakamura, M. (1969). *Contemporary Japanese Fiction 1926 – 1968*, Kokusai Bunka Shinkokai.
- Nishijima, T. (1981). *Sengo no Shōchō: Heiwa, Minshushugi, Tennōsei* [戦後の象徴: 平和、民主主義、天皇制], Shinsensha.
- Shimojo, Y. (2017). “Shōchō” no yurai, juyō oyobi fukyū o megutte: Nihon tokuyū “ni-ken bunritsu-sei” no saisei [「象徴」の由来, 受容および普及をめぐって—日本特有「二権分立制」の再生—]. *法政治研究*, (3), 19 – 42.
- Söderman, N. (2023), Unifying state and nation: modern myths and narratives of Japanese nationalism in times of social change, *Japan Forum*, 580-603. <https://doi.org/10.1080/09555803.2022.2083213>
- Steinhoff, P. (1991). *Tenkō: Ideology and societal integration in prewar Japan*, Taylor & Francis.
- Supreme Commander for the Allied Powers Directives to the Japanese Government (SCAPINs) (1945) Scapin-448: abolition of governmental sponsorship, support, perpetuation, control and dissemination of state shinto (kokka shinto, jinja shinto) 1945/12/15(文書名: = 対日指令集) <https://dl.ndl.go.jp/info:ndljp/pid/9885515>
- Takii, K. (2013). Shōchō toshite no tennō: Meiji kenpōka deno rongi [象徴としての天皇: 明治憲法下での議論], *International Research Center for Japanese Studies*, 237-247.
- Woodard, W.P. (1972). *The Allied Occupation of Japan 1945-1952 and Japanese religions*, Brill.
- Yamagiwa, J. K. (1959). *Japanese literature of Shōwa period*, The University of Michigan Press.
- Yamazaki, Y. (2018). Hayashi Fusao ni okeru 1930 nendai no rōmanshugiteki tenkai: Shōsetsu “Seinen” zengo [林房雄における 1930 年代の浪漫主義的転回: 小説『青年』前後], *秋田大学教育文化学部研究紀要 人文科学・社会科学部門* (73), 85 – 93.
- Yoshitada, N. (2021). The problem of literary truth: The tenkō of Nakano Shigeharu and Hayashi Fusao. I. Hayter, G. T. Sapos, & M. Williams (Eds.), *Tenkō: Cultures of political conversion in transwar Japan* (79–96). Routledge.
- Zhong, Y. (2024). The Divinity of the Emperor and Postwar Japanese Conservative Nationalism. *Religions*, 15(12), 1411, 1-21. <https://doi.org/10.3390/rel15121411>